

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 136

İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın;
Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı
Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi ile Kırklareli Milletvekili
Turgut Dibek'in; 5275 Sayılı "Ceza ve
Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında
Kanun"da Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Teklifi ile İnsan Haklarını İnceleme
Komisyonu ve Adalet Komisyonu Raporları
(2/241, 2/84)

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/241 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri5

• 2/84 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı7
- Genel Gerekçesi7
- Madde Gerekçeleri8
- Metni9

• İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu10

• Muhalefet Şerhi14

• Adalet Komisyonu Raporu16

• Muhalefet Şerhleri21

• Teklif Metni26

• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/241)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Anayasa ile teminat altına alınan temel haklar, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun kapsamında tutuklu ve hükümlüler bakımından belirli ölçüde kısıtlanarak kullanılmaktadır. İnfazla hedeflenen amaçlara ulaşabilmesi ve infaz kurumları ile toplumun güvenliği için, hükümlülerin, önceden belirlenmiş bazı kurallara uyma yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerin gerçekleşmesi bazen bir takım kısıtlamaları da beraberinde getirmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerin kurumda muhafazaları, kaçmalarının önlenmesi, infaz kurumlarında düzenin sağlanması için bazı kısıtlamalara ihtiyaç bulunmaktadır. Nitekim ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin, toplumun veya ceza infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürdüklerinin bir kısım davranışlarıyla anlaşılması halinde hükümlüler hakkında bazı tedbirler uygulanması yürürlükteki mevzuatımızda yer almaktadır. Ancak uygulamada, bu tedbirlerin yetersiz kaldığının, bazı hükümlülerin bu tür eylemlerine devam ettiklerinin görülmesi üzerine yeni bir takım tedbirler alınması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda teklifle, hükümlülerin avukatla görüşme hakkının kötüye kullanılmasını engellemek amacıyla 5275 sayılı Kanunda bir takım değişiklikler yapılarak hükümlülerin avukatlarıyla görüşebilmelerinin usul ve esasları yeniden belirlenmektedir.

Öte yandan, teklifle, tutuklu ve hükümlülerin insani beklentilerine çözüm bulabilmek amacıyla kanunda öngörülen yakınlarının ağır hastalık hallerinin bulunması ve bu durum sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi hallerinde tutuklu ve hükümlülere anılan yakınlarını ziyaret edebilmeleri amacıyla izin verilebileceği düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5275 sayılı Kanunun 59 uncu maddesindeki mevcut düzenlemeye göre hükümlülere avukatla görüşme hakkı verilmiş; bu bağlamda, hükümlülere, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde, vekâletname aranmaksızın en çok üç kez, avukatla görüşme hakkı tanınmış; bunun yanında, avukatların savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve müvekkilleri ile yaptıkları konuşmaların kayıtlarının incelemeye tâbi tutulamayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu maddenin dördüncü fıkrasında, bazı suçlardan mahkûm olan hükümlüler ile avukatları arasındaki ilişkiler düzenlenmiş; maddede sayılan suçlardan hükümlü bulunanların, avukat ile görüşmelerinde suç işlendiğinin veya infaz kurumunun güvenliğinin tehlikeye düşürüldüğünün veya terör örgütü yahut diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine aracılık edildiğinin belirlenmesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkiminin kararıyla belirlenecek bir görevlinin görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin avukatlarına verdiği veya avukatlarınca bu kişilere verilen belgelerin infaz hâkimince incelenebileceği; yapılan inceleme sonucu, infaz hâkimi tarafından belgenin kısmen veya tamamen verilmesine ya da verilmemesine karar verilebileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, bu kararlara karşı ilgililerce 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu gereğince itiraz edebileceği belirtilmiştir.

Mevcut düzenlemelere rağmen, bazı hükümlüler hakkında, dördüncü fıkrada belirtilen tedbirler uygulandığı hâlde, hükümlülerin avukatla görüşme ya da ziyaretçi ile görüşme haklarını kötüye kullandıkları bilinmektedir. Maddede yapılan değişiklikte söz konusu hakkın kötüye kullanılmasına engel olunması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda, maddeyle, hükümlülerin kendisi ile görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı halinde hükümlülerin avukat ve sair kişilerle yaptıkları görüşmelerin Cumhuriyet başsavcılığının istemi, infaz hâkiminin kararıyla en fazla altı ay süreyle sınırlandırılması; ayrıca, sınırlama sebeplerinin ortadan kalkması hâlinde, sınırlama kararının geri alınarak kaldırılabilmesi ya da sınırlama süresinin kısaltılabilmesi öngörülmüştür.

Bu kararlar da, infaz hâkiminin diğer kararları gibi itiraza tâbi olacaktır. Ayrıca, hükümlünün avukatla görüşmesinin sınırlandığı süre zarfında, somut bir hukukî sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç bulunması ve bu konuda bir talepte de bulunulması hâlinde sınırlama kararını veren hâkimin, Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir avukatın, hükümlü ile bir görevli nezaretinde görüşme yapmasına karar vermesi öngörülmüştür.

Madde 2- Maddeyle 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dahil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlülerin, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayıyla, ikinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için izin verileceği düzenlenmektedir.

Ayrıca, hükümlünün ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşinin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması ve bu durumun sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla hükümlülere hasta ziyareti için bir gün izin verilebileceği düzenlenmiştir.

Bununla birlikte izin verilen hükümlünün, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceğinin, kendisine izin veren merci tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 3- Maddeyle 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine eklenen üçüncü fıkrayla tutukluların, ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşinin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunduğuun sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda tutukluya, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında hasta ziyareti için bir gün izin verilebileceği düzenlenmiştir. Söz konusu iznin fıkrada sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere verileceği belirtilmiştir. Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla ise maddenin, ikinci ve üçüncü fıkralarına göre izin verilen tutuklunun, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceğinin, izin veren merci tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

13/12/2004 Tarih ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Av. Turgut Dibek

Kırklareli

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/24-26-28-29-30-31-35-38-42-47-51-56-59-62-69-70-76-84-86-87-88 Esas Sayılı İlişkin Kanun Tekliflerine katılmak istiyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

22.11.2011

Av. Ayşe Nedret Akova

Balıkesir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR	
(2/84)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Mevcut yasanın 116'ncı maddesine 31 Mart 2011 Tarih ve 6217 Sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 25'inci maddesi ile eklenen ve 08 Ağustos 2011 Tarih ve 650 numaralı Kanun Hükmünde Kararname'nin 30'uncu maddesi ile değiştirilen ikinci fıkraya göre "İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü hâlinde, tutukluya, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin verilebilir." Hükmü yer almaktadır.

Yakın dereceli akrabaların ölümü ile tutuklulara verilen bu izinin yetersiz olduğu son günlerde yaşanan. "Güngör Yurdakul" olayı ile açığa çıkmıştır. Güngör Yurdakul ağır ve ciddi bir rahatsızlıkla hayati tehlikesi mevcut bir şekilde tedavi olurken, eşi gazeteci-yazar Doğan Yurdakul tutuklu olduğu için eşini ölmeden son kez görememiştir. Yaşanan bu ve benzeri olaylar kamu vicdanında büyük yaralar açmıştır. Bu durum yasal bir düzenlemeyi zorunlu kılmaktadır.

Maddeye eklenen "yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin belgelendirilmesi koşuluyla" cümlesi ile tutukluların yalnızca ölüm halinde değil, ölüm riski altındaki yakınlarını yaşarken görmeleri sağlanacaktır. Yasanın mevcut halinde cenaze için 2 gün izin verilirken, hükümlüler için aynı yasanın 94'üncü maddesinde on güne kadar izin verilmektedir. Hükümlüler ile paralellik sağlanması açısından yasada değişiklik öngörülmüştür. Hükümlü izinlerinin Başsavcı önerisi ve bakanlığın onayı ile verildiği göz önünde bulundurularak tutuklular için de aynı prosedürün uygulanması amaçlanarak teklifte izin mercii değiştirilmiştir.

Mevcut yasada izin alan tutuklunun nerede konaklayacağı belirsiz bir durumdayken, maddeye eklenen "İzin süresi içerisinde tutuklu göstereceği adreste kalabilir" cümlesi ile bu belirsizlik de son bulacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 116 ncı maddesi değiştirilmek suretiyle tutukluların yaşamsal tehlikesi olan yakınlarını görebilmelerinin yasal olarak önünün açılması amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

KIRKLARELİ MİLLETVEKİLİ TURGUT DİBEK'İN TEKLİFİ (2/84)
**5275 SAYILI "CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA
KANUN"DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hâllerinin belgelendirilmesi koşuluyla ya da ölümü hâlinde, tutukluya, Cumhuriyet Başsavcılığının önerisi ve Adalet Bakanlığının onayı ile, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol süresi dışında on güne kadar hasta yakını ile görüşmesi ya da cenazeye katılması için izin verilir. İzin süresi içerisinde tutuklu göstereceği adreste kalabilir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İnsan Haklarını

İnceleme Komisyonu

10.1.2012

Esas No: 2/241

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan KUBAT tarafından 30/12/2011 tarihinde Başkanlığınıza sunulan 2/241 esas numaralı **"Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"** Başkanlığınız tarafından, 3/1/2012 tarihinde tali olarak Komisyonumuza, esas olarak Adalet Komisyonuna sevk edilmiştir. Teklif Komisyonumuzun 9 Ocak 2012 tarihli 5'inci toplantısında, Teklif sahibi ve Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Kanun Teklifi ile,

- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler hakkında toplumun veya ceza infaz kurumunun güvenliğini tehlikeye düşürmelerini önlemek için alınan tedbirlerin bazı durumlarda yetersiz kaldığının anlaşılması üzerine, özellikle avukatla görüşme hakkının kötüye kullanılmasını önlemek amacıyla avukat ve diğer ziyaretçilerle görüşme hakkının sınırlama içerecek biçimde yeniden düzenlenmesi;

- Diğer yandan, tutuklu ve hükümlülerin insani beklentilerine çözüm bulabilmek amacıyla Kanun'da öngörülen yakınlarının ölümü halinde cenazelerine katılma ve ağır hastalık halinde bu kişileri ziyaret edebilmelerine izin verilebilmesi öngörülmektedir.

Teklif üzerinde görüşmelere geçilmeden önce Teklif sahibi tarafından yapılan açıklamada,

Teklifin 1'inci maddesi ile hükümlünün avukatı ve ziyaretçileriyle ilişkilerinin hukuk sınırları dışına çıktığının tespit edilmesi halinde Kanun'da mevcut boşlukların doldurulmasının amaçlandığı; 2'nci ve 3'üncü maddelerde ise hükümlüler ve tutukluların izin hakkına yönelik insani ve vicdani düşünceler ve cezaevlerinden gelen talepler doğrultusunda genişletici bir düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir.

Komisyonumuzca, İçtüzüğün 23'üncü maddesi uyarınca Komisyonun ihtisas alanı yönüyle Teklifin tümü üzerinden görüşme yapılması ve bu görüşmeler sırasında maddelerin de ele alınması kararı verilmiştir.

1'inci madde üzerinde yapılan müzakerelerde,

- Madde metnindeki *"somut olguların varlığı halinde"* ibaresinin iki ucu açık ve kötüye kullanılabilecek bir kavram olduğu, somut olgu ölçütünün ne şekilde saptanabileceğinin belli olmadığı;

- Avukat ve sair kişilerle görüşmeye yönelik sınırlama isteminin duruşmalı bir yargılama sonucunda karara bağlanmasının adil yargılanma ilkesine uygun olacağı;

- Altı aya kadar varabilecek sınırlama süresinin ölçülü olmayıp kısaltılmasında fayda görüldüğü;

- Avukatıyla görüşmesi sınırlanan kişinin bu süre içinde ihtiyaç duyacağı hukuki yardımlar için Türkiye Barolar Birliğinin avukat tayin etmesinin savunma hakkına aykırı olduğu, mutlaka avukat tayin edilecekse bunun yerel barolar tarafından yapılmasının Ceza Muhakemesi Kanunu ile paralellik sağlaması bakımından gerekli olduğu;

- Türkiye Barolar Birliğince yapılacak avukat tayininde masrafların nasıl karşılanacağını belirsin olduğu;

Maddenin, sınırlama için öngörülen süre ve içerik bakımından insan hakları doktrinine aykırı olup bazı cezaevlerindeki hükümlülerin tecridine sebebiyet verebileceği veya buna yasal dayanak anlamına gelebileceği ve hakkın kısıtlanmasını öngörmesi nedeniyle insan haklarının genişletici yorumuna ve hem ulusal mahkemeler hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına aykırı olduğu şeklindeki görüşlere karşılık;

- Hükümlülerin bir suç örgütünün faaliyetine yön vererek başkalarının hak ve özgürlüklerine zarar vermesi veya tamamen ortadan kaldırmasının önüne geçilmesi bakımından Teklifin olumlu olduğu;

- Uluslararası temel insan hakları belgeleri açısından bakıldığında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 9 Aralık 1988 tarihli ve 43/173 sayılı Kararıyla kabul edilen "Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü"nün Avukatla İrtibat Hakkı başlıklı 18'inci maddesinin 5'inci fıkrasındaki *"İşlenmekte olan veya işlenmeye teşebbüs edilen bir suç ile bağlantılı olarak tutulan veya hapsedilen kimse aleyhinde deliller bulunması halinde, tutulan veya hapsedilen kimsenin bu prensibe göre avukatıyla kurması mümkün olan iletişime izin verilmez."* şeklindeki hükmün böyle bir düzenlemeye cevaz verdiği dile getirilmiştir.

- Ayrıca eklenmek istenen fıkranın, kanun tekniği bakımından, mevcut 59'uncu maddenin dördüncü fıkrasındaki benzer hükümler nedeniyle bu fıkra içine bir cümle olarak eklenmesi önerilerek Teklifin 1'inci maddesi üyelerin çoğunluğu bakımından benimsenmiştir.

Teklifin 2'nci maddesinin, hükümlülerin bazı yakınlarının ölümü halinde cenazesine katılmalarına veya ağır hastalık hallerinde ziyaret edebilmelerine imkân vermeyi amaçlaması, 3'üncü maddenin de bu imkânın tutuklulara tanınmasını öngörmesi nedeniyle Komisyonumuz üyelerince her iki madde birlikte değerlendirmeye alınmıştır.

2'nci ve 3'üncü madde üzerinde yapılan müzakerelerde;

- Örf ve adetler, İcra-İflas Kanunu gibi düzenlemelerle paralellik ve Teklifin amacındaki insanilik vurgusunun daha geniş temini bakımından izin sürelerinin birer gün artırılmasının faydalı olacağı;

- *"Tehlikeli olmayan hükümlü"* kavramın neyi ifade ettiğinin anlaşılamadığı;

- *"Güvenlik bakımından sakınca oluşturmama"* ibaresinin keyfi durumlara yol açabileceği;

- İzin sonrası yapılacak nakillerde talep edilecek nakil ücretinin, maddi gücü zayıf olanlar bakımından bu hakkın kullanılmasını engelleyebileceği, bu nedenle maddi gücü olmadığı tespit edilenlerin masraflarının sosyal devlet ilkesi uyarınca Devlet tarafından karşılanmasının uygun olacağı şekilde görüşler beyan edilerek Teklifin 2'nci ve 3'üncü maddeleri üyelerin çoğunluğu tarafından benimsenmiştir.

Ayrıca tüm Komisyon üyelerince, esas komisyonun takdirinde olmakla birlikte, Teklifin değiştirmeyi öngördüğü Kanunla ilişkili olması bakımından, ağır veya ölümcül hastalığa yakalanan kimselerin cezalarının ertelenmesi veya kaldırılmasının hızlandırılmasına imkân verecek değişiklikler getirilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Teklif hakkında Hükümet temsilcisi tarafından Teklifin geneline ve üyelerin sorularına cevaben;

- Teklifin 2'nci maddesinde geçen *"tehlikeli olmayan hükümlü"* kavramının "Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük"ün 76'ncı maddesinde tanımlandığı bu sebeple keyfi bir uygulamaya mahal vermesinin mümkün olmadığı;

- Teklifte öngörülen izin esnasında tutuklu veya hükümlülerin kaçması halinde 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 292'nci maddesinin uygulanabileceği;

- Teklifin l'inci maddesinde yer alan, hakkı sınırlanan hükümlüye somut hukuki bilgi ihtiyacı halinde Türkiye Barolar Birliğince avukat görevlendirilmesi konusunda, bu görevlendirmenin hükümlünün bulunduğu yer Baro levhasına kayıtlı avukatlar arasından yapılacağı ve bu hükmün esasen tarafsızlığı sağlama amacını taşıdığı;

- Teklifte öngörülen sınırlama kararının idari bir karar değil adli bir işlem olup İnfaz hâkimince karar verileceği dolayısıyla keyfi uygulamanın söz konusu olmayacağı;

- Teklifin l'inci maddesinde yer alan "*somut hukuki sorun*" kavramının boşanma, tahliye, vekâlet verilmesi ve benzeri hukuki olgulara işaret ettiği, bunun belirlenmesinin yine hâkimin takdirinde olduğu bu nedenle ifadenin yorumlanmasında keyfilik yahut muğlaklık söz konusu olmayacağı;

- Teklifin 3'üncü maddesinde yer alan "*güvenlik bakımından sakınca oluşturmama*" ibaresinin 5275 sayılı Kanunun mevcut 116/2 maddesinde de aynen geçtiği, bu hususun bazen hükümlü veya tutuklunun lehine de yorumlanabileceği, örneğin tutuklunun veya hükümlünün dışarı çıkması kendisi, yakınları, refakat edenler yahut vatandaşların güvenliği açısından tehlike oluşturacaksa böyle bir kararın verilebileceği;

- Teklifte getirilen altı aylık kısıtlama süresinin uzun veya kısa olduğu hususunun Komisyonun takdirinde olduğu ancak Teklifte öngörülen kısıtlama kararının çok kolay verilebilecek bir karar olmayıp bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verildiğinin tespit edilmesinin gerektiği, gerçekten böyle bir durum var ise sürenin çok kısa tutulmasının da amaca uygun olmayabileceği;

- Tutuklu veya hükümlülerin Teklifte getirilen izin haklarını kullanırken nakledilmeleri sırasında talep edilecek ücret konusunda Teklifte ve Kanundaki diğer maddelerde bir düzenlenme bulunmayıp bunun eksik bırakıldığı ifade edilmiştir.

Teklif üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, metinde temel hak ve özgürlüklere aykırılık saptanmayarak Teklif oy çokluğu ile uygun bulunmuş ve genel uygunluk görüşünün esas komisyon olan Adalet Komisyonu'na bildirilmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Adalet Komisyonu'na sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
<i>Ayhan Sefer Üstün</i>	<i>Mehmet Naci Bostancı</i>	Mustafa Sezgin Tanrıkulu
Sakarya	Amasya	İstanbul
		(İmzada bulunamadı)
Katip	Üye	Üye
<i>Yusuf Halaçoğlu</i>	<i>Mehmet Kerim Yıldız</i>	<i>Ülker Güzel</i>
Kayseri	Ağrı	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Oya Eronat</i>	<i>Hamza Dağ</i>	<i>Ahmet Salih Dal</i>
Diyarbakır	İzmir	Kilis

Üye	Üye	Üye
<i>Abdurrahim Akdağ</i>	<i>İhsan Şener</i>	Cemal Yılmaz Demir
Mardin	Ordu	Samsun
		(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Gülşen Orhan</i>	<i>Levent Gök</i>	<i>Mahmut Tanal</i>
Van	Ankara	İstanbul
	(Kısmen muhalifim)	(Kısmen muhalifim)
Üye	Üye	
<i>Malik Ecder Özdemir</i>	<i>Ertuğrul Kürkcü</i>	
Sivas	Mersin	
(Kısmen muhalifim)	(Muhalef, muhalefet şerhi ektedir)	

MUHALEFET ŞERHİ

Birinci maddesinde, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59. maddesine bir fıkra eklenerek "hükümlünün avukatıyla görüşmesinin 6 ay kadar engellenmesini" isteyen kanun değişikliği hakkındaki **muhalefet şerhim** aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

10.01.2012

Ertuğrul Kürkcü

Mersin

1. Söz konusu maddede yapılan değişiklik ile kişiye özel kanun çıkararak Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı bir düzenleme öngörülmüştür.

2. Değişiklik önerisi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde yer alan adil yargılanma hakkı, 7. maddesinde yer alan cezaların yasallığı ilkeleri ile bu ilkeleri iç hukukumuzda taşıyan Anayasanın 90. maddesi ile doğrudan düzenleme barındıran 38. maddesi hükümlerine aykırıdır.

3. Hükümlünün kısıtlı olduğu durumlarda vasisi ve avukatı ile daha fazla ve yoğun ilişki içinde olması gerektiği açıktır. Hükümlü normal bir kişinin yürüteceği hayati ve ticari faaliyetlerinin tamamı vasisi ve avukatı eli ile yürütür. Madde önerisi bunu engellemektedir.

4. Disiplin cezalarına itiraz ile cezaevi yönetimine yönelik şikayetlerin yapılmasında hükümlü bir avukatın hukuki yardımından yararlanır. Bu ilişki avukat müvekkil ilişkisi anlamında mahremdir. İnfaz Hakimliği önünde temsil edilmeye ilişkin olduğu için içeriğinin İnfaz Hakimi tarafından bilinebilecek olması savunma ve şikayetlerinin etkinliğini ortadan kaldırır.

5. Hükümlü her ne kadar cezası kesinleşmiş olsa da bir başka suçun şüpheli/sanığı olabilir. Bu durumda kişinin müdafii seçmesi ve savunmanın hazırlanması ile koruma haklarından yararlanması gerekir.

6. Kişi hükümlü dahi olsa AİHM önünde gerek hüküm giydiği yargılama dosyasını gerekse başka başvurularda bulunabilir. Bu başvurularda avukat ile temsilin mümkün olduğu malumdur. AİHM yargılamalarının 5 yıldan fazla sürdüğü düşünülürse bu yargılamalarda temsil edilme sırasında avukat görüşmesinin yapılması gerektiği açıktır.

7. Avukat müvekkil ilişkisi hem sanık hem de kapatılanlar için en önemli güvencelerden biridir. Gerek şüpheli/sanık gerekse de şikayetçi vekili olarak ceza yargılaması temel güvencelerden birini avukata erişim bağlamında bulmuştur. Gerek avukatlık kanunu gerekse uluslar arası sözleşmeler kişinin avukatını özgürce seçebilmesini ve avukatı ile ilişkisini mahrem olarak sürdürmesi gerekli kılmaktadır. CMK her türlü savunma ve şikayet ilişkisinde avukatın hukuki yardımından yararlanmaya imkan tanımıştır.

8. CGTİHK kişinin cezaevi disiplin cezası aldığı durumlarda bile avukatı ile görüşmesinin önüne bir engel koymamıştır. Hükümlünün cezaevi güvenliğini tehlikeye attığı durumlarda ziyaretçi ile görüşme hakkından yoksun bırakılabileceğine ilişkin yasal düzenleme vardır. Düzenleme bir avukatın bu hakkı kötüye kullanmasına ilişkin ise bu avukatın hükümlü ile görüşmesinin engellenmesi için düzenlemeler bulunduğu da açıktır.

9. Avukatın yetkisinin yasaklanabilmesi için hakkında "kamu davası açılması" gerekirken düzenlemede yetki infaz hakimine verilmiş ve infaz hakiminin böyle bir kuşkuya sahip olması yeterli olacaktır. Yine bu süre içerisinde "Somut bir hukuki sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde" TBB tarafından belirlenecek bir avukat atanması öngörülmüştür oysa TBB'nin böyle bir yetkisi yoktur. Bununla yerel barolar görevlendirilecek olsa bile bu atamaya karar verecek organ olan infaz hakimliği Türkiye'deki uygulamada idari bir organ olma rolünü yerine getirmektedir.

10. İnfaz hakimliğine somut durumun açıklanması avukatlık meslek ilkelerine aykırıdır. Zira avukat müvekkil görüşmesinin gizliliği ve mahremiyeti görüşmenin içeriğini içerdiği gibi "ne hakkında" olduğunu da içerir. Bu sebeple açıklanması istenemez. Teklifteki bu düzenleme mahremiyeti ihlal niteliğindedir.

11. Kişinin savunması/bir müdafii tarafından temsil edilmesi ve savunmanın mahremiyetinin sağlanması ile koruma haklarının devrede olması CMK sisteminin temelini teşkil eder. Bir isnat ile karşılaşan kişi her aşamada bir müdafii hukuki yardımından yararlanır. Bu yardım, görüşme/ziyaret edilme ve hukuki yardımdan yararlanma ile temsil edilmeyi içerir. Her aşamada ve her zaman müdafii başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşme yapar ve yazışmaları denetime tabi tutulamaz (CMK m. 149 ve devamı).

12. İşkencenin önlenmesinde iki temel organ hekime erişim ve avukata erişim temel unsur olarak karşımızda durmuştur. Bu bağlamda avukat ile temsil imkanı ceza yargılaması açısından kamu tarafından da desteklenmiştir. İşkence riskinin kapatılma mekanlarında arttığı genel olarak işkence ve kötü muamelenin kapatma mekanlarında yaygın olarak yapıldığı göz önüne alınarak tutuklu ve hükümlülerin istedikleri zaman ve hatta kendi isteklerinden bağımsız olarak bir avukata erişim imkanı sağlanmıştır.

13. Bu yasa değişikliğinin gerekçesinde hangi ihtiyaç nedeniyle CGTİHK'nin 59. maddesine yeni bir kısıtlayıcı fıkra eklenmesi gerektiği açıklanamamıştır. Örneğin, müvekkil avukat görüşmesini 6 ay yasaklayan bir ağır yaptırımı gerektirecek hiçbir somut vaka analizi öne sürülmemiştir. Komisyonunda teklif sahibi milletvekili tarafından yapılan sunum sırasında da bu konuda inandırıcı bir gerekçe gösterilememiştir. Ancak, yanıtı bırakılan soru ve değerlendirmelerden anlaşıldığı üzere bu değişiklik "Düşman Ceza Hukuku" anlayışı infaz sistemine doğru derinleştirilerek kişiye özel bir yasa çıkarılmak istenmekte, PKK lideri Abdullah Öcalan'a uygulana gelen tecride yasallık kazandırılmak istenmektedir. Bu, kişiye özel ve tekil cezalandırma isteminin hukuk yoluyla açıklanması mümkün olmadığı gibi, yasa kabul edilerek uygulamaya sokulduğu takdirde cezaevlerinde bulunan binlerce TMY tutuklu ve hükümlüsü avukatlarıyla ilişkileri bakımından cezaevi görevlilerinin niyet, idrak ve insafına terk edilerek hukuki yardımdan yararlanmaları keyfi yaptırımlara bağlanmış olacak ve yeni ve büyük bir toplumsal huzursuzluk dalgasının doğmasına yol açacaktır.

Bütün bu gerekçelerle, teklifin 1. maddesine karşıyım.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

13/1/2012

Esas No: 2/241, 2/84

Karar No: 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan KUBAT’ın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/241)”, 3/1/2012 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza ve tali komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna havale edilmiştir. “Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK’in; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/84)” ise 1/10/2011 tarihinde Başkanlığımızca Komisyonumuza havale edilmiştir. Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA, Başkanlığınıza ibraz etmiş olduğu dilekçe ile 2/84 esas numaralı Teklife katıldığını bildirmiştir. 2/241 esas numaralı Teklif, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda görüşülmüş ve 10/1/2012 tarihli ve 7 numaralı karar, 10/1/2012 tarihinde Komisyonumuza sunulmuştur. Teklifler, Komisyonumuzun 11/1/2012 tarihli 5 inci toplantısında, Ankara Milletvekili Ahmet İYİMAYA Başkanlığında, Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Sadullah ERGİN ile Adalet Bakanlığı temsilcileri ve Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ’in katılımlarıyla görüşülmüştür. Geneli üzerindeki müzakerelerden sonra Teklifler, birbirleri ile ilgili olduklarından Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 35 inci maddesi uyarınca 2/241 esas numaralı Kanun Teklifi esas alınmak suretiyle birleştirilmiştir. İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan KUBAT ile Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK, müzakerelerin başlangıcında Komisyonumuza bilgi vermişlerdir. Komisyon görüşmelerinin tamamı tutanağa bağlanmıştır.

Teklif sahiplerinden Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK, Komisyonumuza bilgilendirmek amacıyla müzakerelerin başlangıcında yapmış olduğu konuşmada, birleştirilerek görüşülen Tekliflerin bazı farklılıklarının olduğunu ve bu farklılıkların da ortaya konulması gerektiğini belirtmiştir. Bu bağlamda 2/84 esas numaralı Teklif ile 2/241 esas numaralı Teklif arasındaki farklılıklar üç noktada kendini göstermektedir. Tutuklulara verilen izin süreleri farklıdır (On güne kadar izin verilir/ Bir güne kadar izin verilebilir). İzin verilmesinde takdir yetkisi ve bağlı yetki prensibi benimsenmiştir (Koşulların gerçekleşmesi hâlinde izin verilir/Koşullar gerçekleşse dahi izin verilmesi, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının ve kovuşturma evresinde de kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkemenin takdirindedir). İzin verilen tutuklunun geceyi geçireceği yerin belirlenmesindeki usul farklıdır (Tutuklu izin süresince kendi gösterdiği adreste kalabilir/İnfaz kurumları da dâhil olmak üzere iznin nerede geçirileceği izin veren merci tarafından belirlenir).

İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan KUBAT, Komisyonu bilgilendirmek amacıyla müzakerelerin başlangıcında yapmış olduğu konuşmada, Teklifinin iki hususta düzenleme öngördüğünü belirtmiştir. Bunlardan biri, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine eklenen fıkra ile hükümlünün kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde, görüşme yapmasına sınırlama getirilmesidir. Böylece hükümlünün görüşme hakkını kötüye kullanması engellenmektedir. Zira hukuk, hakkın kötüye kullanılmasını himaye etmez. Diğer nokta ise hükümlü ve tutuklulara yakınlarının ölümü veya önemli ve ağır hastalıklara duçar olmaları hâlinde izin verilmesi ve böylece insan haklarına uygun bir infaz rejiminin gerçekleştirilmesine katkı sağlanmasıdır.

Teklif üzerinde yapılan görüşmelerde aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine eklenmesi öngörülen altıncı fıkra ile hükümlünün avukatı ve sair kişilerle görüşmesinin engellenmesi, Anayasa’nın 36 ncı maddesindeki hak arama hürriyetine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6 ncı maddesindeki adil yargılanma hakkına aykırılık teşkil etmektedir.

Hükümlülerin, avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar sınırlama getirilmesi, uygulamada bazı sorunları da beraberinde getirebilecek niteliktedir. Zira hükümlünün aynı zamanda devam eden yargılamalar hakkında hukukî yardım ihtiyacı ortaya çıkabilir. Getirilen bu kısıtlamalar nedeniyle hak arama hürriyeti elinden alınmış olacaktır. Kaldı ki, hükümlünün avukatı aracılığıyla bir suç örgütünü yönettiğinin tespit edilmesi hâlinde, suç örgütü yönetmek nedeniyle hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılması gerekeceğinden, sırf bu nedenle de hukukî yardım amacıyla avukatıyla görüşmesi gerekecektir. Bu nedenlerle, hükümlünün avukatıyla görüşmesi hâlinde ortaya çıkacak bu ve benzeri sorunları önleyici mekanizmaların geliştirilmesi gerekir.

Diğer taraftan eklenmesi öngörülen fıkradaki “sair kişiler” kavramı muğlak bir ifade olup, avukat dışında görüşmesi gereken kişiler söz konusu olduğunda -ki bunlar hükümlülerin yakınları dahi olabilir- bu hükmeye dayanılarak görüşmelere sınırlama getirilebilecek ve böylece hükümlülerin dış dünya ile iletişim kurmaları tamamen engellenebilecektir.

Hükümlülerin ve tutukluların yakınların ölmeleri veya önemli ve ağır bir hastalığa düşer olmaları hâlinde, bu hâlin tevsik edilmesiyle suretiyle belli sürelerle sınırlı olarak izin verilmesine ilişkin değişiklikler insanî infaz rejiminin bir gereği olsa da terör örgütü yöneticilerinin de bu imkândan yararlanabilecek olması sorunlara neden olabilecektir. Bu bağlamda, sorunların çıkmaması için maddelerde gerekli değişikliklerin yapılması gerekir.

Teklifin 1 inci maddesi ile hükümlünün, kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, infaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesinin altı aya kadar sınırlanabilmesi öngörülmektedir. Söz konusu hükmün, Anayasa’nın 36 ncı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6 ncı maddelerine aykırılık teşkil ettiği belirtilmesine rağmen düzenleme ile amaçlanan neticeye farklı açılardan bakıldığında, iddia olunan aykırılıkların mevzu bahis olmadığı görülecektir. Bilindiği üzere ceza, yeni suçlara karşı bir savunma tepkisidir. Bir diğer ifade ile yerine getirilmesi esnasında ceza, tehlike nedeni, ister suçun kendisinden isterse suçlunun şahsından kaynaklansın, suçlu tarafından gelecekte işlenebilecek yeni suç tehlikelerine (suçu meslek edinme, suçu alışkanlık hâline getirme, suçta tekrerrür ve benzeri nedenler tehlikelilik hâli olarak kabul edilebilir.) karşı bir savunmadır (Zeki HAFIZOĞULLARI, Ceza Normu- Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara, 1996, s. 198). Dolayısıyla bir taraftan hükümlü hakkındaki ceza infaz edilirken, aynı zamanda hükümlülük süresince yeni suçların işlenmesinde vasıta olarak kullanılan görüşmelerin engellenmemesi, cezanın yeni suç tehlikelerine karşı savunma olma özelliğine aykırıdır. Cezanın bu fonksiyonun yerine getirilebilmesi için bir hakkın kullanılmasında sınırlamalar getirilebilir. Ayrıca hükümlünün her ne kadar avukatıyla görüşme hakkı bulursa da her hak açısından geçerli olduğu gibi, bu hakkın da sınırsız bir şekilde kullanılabilmesi de mümkün değildir. Zira Anayasa ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlükler ancak yine Anayasa’da belirlenen sınırlar çerçevesinde kullanılabilirler (Anayasa m.12 ilâ 14). Diğer taraftan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 9/12/1988 tarihli ve 43/173 sayılı kararıyla kabul edilen “Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü”nün “Avukatla irtibat hakkı” başlıklı 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında “kanunda veya kanuna dayanan bir düzenlemede belirtilen istisnai hâllerde güvenliği ve düzeni korumak için yargısal veya başka bir makam tarafından kısıtlamanın zorunlu olduğuna karar verildiği takdirde tutulan veya

hükümlünün avukatı tarafından ziyaret edilebilmesinin ve iletişim kurabilme hakkını kullanabilmesinin geciktirilebileceği veya kısıtlanabileceği” ve beşinci fıkrasında da “işlenmekte olan veya işlenmeye teşebbüs edilen bir suç ile bağlantılı olarak tutulan veya hapsedilen kişinin aleyhine deliller bulunması hâlinde, avukatla iletişim kurmasına izin verilmeyeceği” hükme bağlanmıştır. Somut olguların varlığı hâlinde Cumhuriyet savcısının talebi üzerine infaz hâkimliğinin kararı ile hükümlünün avukatıyla görüşmesine ilişkin sınırlama kararı verilmekte olup, bu karar anılan Prensip’in üçüncü fıkrasında belirtilen “güvenliği ve düzeni korumak gereğinin” ve “yargısal veya başka bir makam tarafından karar verilmesi ilkesinin” iç hukuka aktarılmasıdır. Ayrıca hükümlü tarafından bir suç örgütünün avukat ve sair kişiler aracılığıyla yönetildiğine dair somut olguların varlığı hâlinde de anılan Prensip’in beşinci fıkrasındaki “işlenmekte olan veya işlenmeye teşebbüs edilen bir suç” koşulu da gerçekleştirilmiş olmaktadır. Açıklananlar çerçevesinde yapılması öngörülen değişiklik, esasen suç işlenmesinin engellenmesi amacıyla uluslararası hukuk tarafından kabul edilmiş evrensel bir ilkenin yansımasıdır. Dolayısıyla Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 59 uncu maddesine eklenmesi öngörülen altıncı fıkra hükmü, Anayasa’ya veya uluslararası hukukta kabul edilen infaz rejimi ve cezaevi kuralları prensiplerine aykırı değildir.

Devam eden ve ileride ortaya çıkabilecek muhtemel yargılamalar hakkında hükümlünün hukukî yardıma ihtiyaç duyması hâlinde, getirilen kısıtlama nedeniyle hak arama hürriyeti elinden alınmış olacağı belirtilmiştir. Ancak hükümlü, avukatlar tarafından verilecek hukukî yardımdan yoksun bırakılmamaktadır. Zira hükümlünün hukukî bir sorunla ilgili olarak görüşme yapması ihtiyacı ortaya çıktığında, bu ihtiyaç Türkiye Barolar Birliği tarafından görevlendirilecek bir avukat aracılığıyla karşılanmış olacaktır.

Hükümlünün yakınları ve diğer kişiler tarafından ziyaret edilmesi durumunda izlenecek usul ve esaslar, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun “Dışarıyla İlişkiler” başlıklı dördüncü bölümünde düzenlenmiş olup, hükümlüyü ziyaretler bu bölümdeki hükümler çerçevesinde gerçekleştirilir. Dolayısıyla dış dünya ile iletişim kurmaya ilişkin özel hükümler varken, bu fıkra hükmüne dayanılarak hükümlünün dış dünya ile iletişiminin engellenebilmesi söz konusu değildir.

Hükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma yeniden kazandırılmaları, çağdaş ceza infaz hukuku sistemlerinin en önemli amaçlarından biridir. Bu amacın gerçekleştirilmesi amacıyla ceza infaz kurumlarında ve tutukevlerinde uygulanan sistemlerin devamlı surette geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu gelişmelerin devamlılığı ise uluslararası belgelerde belirlenen yöntemler (Örneğin Avrupa Cezaevi Kuralları) ve ulusal mevzuatta kabul edilen yöntemlerle ve yapılan değişikliklerle (Örneğin 31/3/2011 tarihli ve 6007 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 25 inci maddesi ve 650 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28, 29 ve 30 uncu maddeleri) sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Avrupa Cezaevi Kuralları REC(2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının “Dış dünya ile ilişki” başlıklı 24 üncü maddesinin yedinci fıkrasında “Eğer koşullar elveriyorsa, bir mahpusun yalnız başına veya görevli eşliğinde hasta bir yakınına görmesine, cenaze törenine katılmasına veya diğer insanî sebeplerle cezaevini terk etmesine izin verilmelidir.” hükmü yer almaktadır. Görüldüğü üzere, hükümlülerin belli sebeplerle cezaevini terk edebilmesine insanî bir olgu olarak yaklaşılmaktadır. Bu bağlamda Teklifin 2 nci ve 3 üncü maddeleri ile yapılması öngörülen değişikliklerle, hükümlünün ve tutuklunun belli şartlarda yakınlarının cenaze törenlerine katılmasına veya önemli ve ağır hasta yakınlarını ziyaret etmelerine imkân tanınmakta ve böylece insanî infaz rejiminin gelişmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların Teklifte belirtilen yakınlarının ölümü üzerine cenazelerine katılmalarına ve belli ağırlıkta hastalık hâlinde yakınlarını kısa süreli de olsa ziyaret edebilmelerine imkân tanınması, temel bir insan hakkıdır. Modern infaz hukuku, hümanist değerlerin normlara aktarılmasını ve giderek ceza sisteminin insanileştirilmesini temel bir hedef kabul eder. Tekliflerdeki modeller, bu anlayış temelinde değerlendirilmelidir. Ancak Adalet Komisyonu, bu eğilimin kurala yansıtılmasının belki de yarım asır önceden sisteme aktarılması gereken bir unsur olduğuna özellikle vurguda bulunur.

Geneli üzerinde müzakerelerden sonra Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 59 uncu maddesine eklenmesi öngörülen altıncı fıkraya, hükümlüye hukukî yardımda bulunması amacıyla görevlendirilen avukata avukatlık ücretinin ödenebilmesi için hüküm eklenmiştir. Teklifin 1 inci maddesi oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin 2 nci maddesi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun değiştirilmesi öngörülen 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanunun 25 inci maddesinde belirtilen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından dolayı hükümlü olanların cezanın mahiyeti göz önünde bulundurularak hasta ziyareti izni kullanmalarının engellenmesi, ikinci fıkra da belirtilen hükümlülerin yine fıkra da belirtilen her bir yakını ile ilgili olarak ancak bir kere hasta ziyareti iznini kullanabilmeleri, iznin gece konaklamayı gerektirmesi durumunda hükümlünün güvenliğinin sağlanması amacıyla konaklamanın esas itibariyle iznin geçirildiği yerde ceza infaz kurumu olması hâlinde ceza infaz kurumunda, olmadığı takdirde de kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalmasının sağlanması ve hasta ziyareti izninin kullanılması yurtdışına çıkmayı gerektirmesi durumunda bu iznin verilemeyeceğini düzenlemek amacıyla değişiklik yapılmıştır. Teklifin 2 nci maddesi oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin 3 üncü maddesi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 116 ncı maddesine eklenmesi öngörülen 4 üncü fıkra da tutuklunun güvenliğinin sağlanması amacıyla, esas itibariyle bulunduğu yerde ceza infaz kurumu olması hâlinde ceza infaz kurumunda, olmadığı takdirde de kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalması sağlanması ve hasta ziyareti izninin kullanılmasının yurtdışına çıkmayı gerektirmesi durumunda, bu iznin verilemeyeceğini düzenlemek amacıyla değişiklik yapılmıştır. Teklifin 3 üncü maddesi oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Teklifin 4 üncü maddesi oyçokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 5 inci maddesi oyçokluğuyla aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri üzerinde redaksiyon yapılmıştır.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Ahmet İyimaya</i> Ankara Kâtip <i>Harun Tüfekci</i> Konya	Başkanvekili <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu Üye <i>Murak Bozlak</i> Adana (Muhalefet şerhim eklidir)	Sözcü <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın Üye <i>İlknur İnceöz</i> Aksaray
Üye <i>Bülent Tezcan</i> Aydın (Muhalefet şerhimiz eklidir)	Üye <i>Fehmi Küpçü</i> Bolu	Üye Hakan Çavuşoğlu Bursa (Toplantıya katılamadı)

Üye <i>Mustafa Kemal Şerbetçioğlu</i> Bursa Üye <i>Oktay Öztürk</i> Erzurum	Üye <i>İsmail Kaşdemir</i> Çanakkale Üye <i>Recep Özel</i> Isparta	Üye <i>Bilal Uçar</i> Denizli Üye Bülent Turan İstanbul (Son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	Üye <i>Murat Başesgioğlu</i> İstanbul Üye <i>Turgut Dibek</i> Kırklareli (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Mevlüt Akgün</i> Karaman Üye <i>Ali Rıza Öztürk</i> Mersin (Muhalefet şerhim var)
Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir	Üye <i>Ali İhsan Yavuz</i> Sakarya
Üye <i>Dilek Akagün Yılmaz</i> Uşak (Muhalefet şerhim vardır, son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Muhalefet şerhim eklidir)	

MUHALEFET ŞERHİ

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair kanuna ilişkin Adalet Komisyonu çoğunluk kararına karşı oy yazısı:

1- TEKLİFİN 1. MADDESİNE İLİŞKİN OLARAK:

Maddenin İçerik Açısından Değerlendirilmesi:

Madde ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59. maddesine 6. fıkra eklenmesi teklif edilmektedir. Fıkranın özet haline göre; hükümlünün, kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı halinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hakiminin kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar kısıtlama getirilmektedir.

Ayrıca böylesi bir halde ve hukuki gereklilik durumunda Barolar Birliğinden görevlendirilecek bir avukatın görevli nezaretinde hükümlü ile görüşme yapmasına olanak tanınabileceği de düzenleme kapsamında bulunmaktadır. Yine teklife göre verilen kararlara karşı 4675 Sayılı Yasaya dayalı olarak itiraz ve şikayet hakkı tanınmıştır.

Teklifin Sakıncalı Yanları ve Karşı Oy Nedenleri:

1. Aslında madde içeriğinden ortaya çıktığı üzere, hükümlünün avukat ve sair kişilerle görüşmesine kısıtlama getirilmesi, hükümlü açısından bir disiplin işlemidir. Yani hükümlü bir suç örgütünün faaliyetine ziyaretçileri aracılığıyla yön vermekle infaz kurumunun tedbirler bütününe aykırı eylemde bulunmaktadır. Sonuçta da görüşme yasağına tabi tutulmaktadır. O halde teklifin 1. maddesi, hükümlünün avukat ve noter ile görüşme hakkını ve yöntemini düzenleyen 59. maddesi yerine, Yasanın "Ziyaretçi Kabulünden Yoksun Bırakma" başlıklı 43. maddesinde yer alması gerekirdi.

2. Aslında teklifin bu maddesi, hükümlünün kendisiyle görüşme yapan avukat ya da diğer yakınları aracılığı ile bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği düşüncesinden hareketle, hükümlünün avukatı ve yakınları ile görüşme yapması yasaklanarak hükümlünün terör örgütün faaliyetlerine yön vermesinin önleneyeceği düşüncesinden kaynaklanmıştır. Öncelikli sakıncalı hal; teklifin şahsa bağlı düzenleme olduğu yönündeki yaygın kanı ve algıdır. Bu algı maddeye farklı yönlerden ön yargılı bakış açısı yaratmıştır. Öncelikle belirtelim ki; bu teklifte avukat, suç kuryesi olarak, hükümlünün terör örgütünün faaliyetine yön verme suçunun ortağı olarak kabul edilmekte ve avukatlık mesleği, suç kuryeliğine indirgenmektedir. Avukatlık; kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.

Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder. Avukatlığın amacı; hukuki münasabetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözülmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır. Elbette ki, her toplumda olduğu gibi avukatlık mesleğinde de tek tük olsa bu tür eylem ve işlemlerde bulunan kişiler olabilir. Ancak bundan hareketle tüm avukatları, suç kuryesi gibi değerlendirerek müvekkili hükümlü ile görüşmesini yasaklamak demokrasi adına son derece tehlikeli bir anlayıştır. Devletin görevi, terörü önlemektir. Şayet hükümlü görüştüğü avukatı ve yakınları ile terör örgütü faaliyetini yönetiyorsa, devletin görevi bunu önlemektir. Ancak bunun yolu, avukatları suç ortağı, suça iştirak eden kişiler olarak görülmesi değildir.

CHP olarak terörle mücadele gerekçesi ile yasal düzenleme yaparken teröre karşı mücadelenin zaafa uğratılmamasını, ancak terörle mücadele bahanesi ile de demokrasi ve insan haklarının çiğnenmemesi ve terörle mücadelenin, demokrasi ve hukuk dışına çıkılmadan yapılması gerektiği düşüncesindeyiz.

Terörizm karşısında demokrasiler; şu temel sorulara yanıt vermek zorundadırlar. Demokrasi ve insan haklarına tehdit oluşturan terörist, insan haklarından yararlanabilir mi? Soruyu daha genel bir düzeyde sorarsak, demokrasiler, temel değerlerinden ödün vermeden, kendilerini terörizm tehdidine karşı koruyabilirler mi? Demokrasiler, demokrasi oldukları için, teröre karşı demokrasi ve insan hakları sınırları içinde kalarak mücadele etmek zorundadırlar. Çünkü devletler, demokrasi ve insan haklarından uzaklaştıkça teröristle ortak noktalar oluşmaya başlar. Demokrasileri güçlendiren temel olgu; olağanüstü durumlarda da demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü ilkelerinden vazgeçilmemesidir. Bunun için demokrasiler, teröre karşı tek kolları bağlı olarak mücadele etmek zorundalar. Türkiye Cumhuriyeti Devleti; demokrasi ve insan haklarından ödün vermeden terörle mücadele edebilecek güçtedir. Bu nedenle terörle mücadele bahanesi altında demokrasi, insan hakları ve özgürlükleri kısıtlayıcı düzenlemelere karşıyız.

İnsanlar, özgür olarak yaşamakta iken herhangi bir suçun şüphelisi olarak tutuklanıp cezaevine girip, tutuklu ya da hükümlü olduklarında sadece hak ve özgürlüklerini kullanma yönünden özgür insana göre eşitsiz duruma düştükleri, insan olma özelliklerini ise kaybetmedikleri bir gerçekliktir. Tutuklu ve hükümlülerin korunması, haklarının kullanımının sağlanması ve hapisane koşullarının iyileştirilmesi için bir takım standartlar saptanmıştır. Tutuklu ve hükümlülerin, avukat ve yakınları ile görüşmesi en doğal haklarıdır. Terörü önlemek gerekçesi ile de olsa; hükümlünün yakınları ile hele hele avukatı ile görüşmesine yasak konulması, demokratik hukuk anlayışı ile hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır.

3. 5275 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden bu yana yaklaşık 6 yıllık zaman geçmiştir. Bu zaman dilim içerisinde getirilmek istenen düzenlemeye, ihtiyaç duyulacak ölçüde somut vakalar yaşanmamıştır. Getirilmek istenen düzenleme, mevcut haliyle uygulamada açıkça kötüye kullanılacak, tecrit uygulamalarını insan haklarına aykırı bir biçimde yasallaştıracaktır.

Hükümlünün alınacak altışar aylık kararlarla hükümlülüğü boyunca bir avukatla ya da yakınlarıyla görüştürülmemesi getirilen düzenleme ile mümkün olabilecektir. Düzenleme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesindeki adil yargılama ilkelerine; 8. maddesindeki özel yaşamın korunması hükümlerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

4. Metinde yer alan "somut olguların varlığı" ibaresi müphem olup, subjektif değerlendirmelere, dolayısıyla da çelişik ve farklı kararlara neden olabilecek niteliktedir. "Somut olguların varlığı" kriteri; uygulamada keyfiliğe yol açacak, hükümlünün temel hakkını zedeleyebilecek sonuçlara varabilecektir. "Somut olgular" nelerdir? Nasıl ve neye göre saptanacaktır?

5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye ile ilgili infaz hâkimliğinin uygulamalarına ilişkin birçok kararında, yargılamaların çekişmeli yapılmaması sözleşmenin 6. maddesine aykırı bulunmuştur. Ayrıca, konusu suç olduğu iddia edilen bir görüşmenin, suç olup olmadığına karar verilmeden sınırlama getirilmesi de hükümlü haklarına, adil yargılama ilkelerine açık aykırılık teşkil etmektedir.

6. Kısıtlama süresinin 6 ay olması, infaz koşulları ve hükümlü hakları bakımından çok uzun bir süredir. Hükümlünün kendi haklarını kullanması bu kadar uzun bir süre ile engellenmemelidir. Kısıtlama süresinin 6 aya kadar uzayabilmesi ve infaz hakimine geniş bir takdir hakkı tanınması yerinde değildir. Kaldı ki, talep üzerine kararın kaldırılması veya süresinin azaltılması gibi bir düzenleme, uygulamacı için kafa karıştırıcı bir yapı arz etmekte ve yasa yapma tekniğine uygun bulunmamaktadır. Özellikle kısıtlama kararının kaldırılması anlaşılabilir ise de, hangi nedenle sürenin azaltılmasına karar verileceği tümüyle belirsiz bulunmaktadır.

7. Bir hükümlünün tayin ettiği veya vekalet ilişkisi içinde olduğu avukatı ile görüşmesinin kısıtlanması ve bu kısıtlamanın 6 ay gibi uzunca süre devam etmesi savunma hakkını engelleyen bir hal alabilecektir. Hele ki, hükümlünün devam eden yargılamaları var ise, her ne kadar Barolar Birliğince avukat ataması gerçekleşse dahi, dava dosyasını bilen avukatın müvekkili ile görüşmesinin önlenmesinin telafisi imkansız zararlar doğurması da muhtemeldir. Suça karışmamış, suç örgütüne haber taşımamış bir avukatın müvekkiliyle görüşmesinin önüne geçilmesi silahların eşitliği prensibine aykırılık teşkil edebilir. Bu nedenle suç örgütünün faaliyetlerine avukatı aracılığı ile yön vereceği varsayımından hareketle hükümlünün avukatıyla görüşmesinin yasaklanması yerinde değildir.

8. Maddeye göre; avukatla görüşme kısıtlaması sadece hükümlünün bir suç örgütünün faaliyetlerine yön vermesi koşuluna bağlanmıştır. Dolayısıyla suç örgütünün faaliyetine yön verme niteliğinde olmayan, ancak bireysel bir suçun işlenmesini teşvik eden hükümlü hakkında bu madde hükmünü uygulamak mümkün bulunmamaktadır. Kaldı ki, suç örgütünün faaliyetlerine yön vermeyen, ancak örgüte katkı mahiyetinde bilgi aktarımı halinde de maddenin uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Zira madde kısıtlama halini sadece "yön verme" durumuna hasretmiştir. Yön verme tümcesi yöneticiye mahsus bir hali ifade etmektedir.

Kısaca örgütün lideri bu tedbire maruz kalırken, üye konumunda olanlar kısıtlama ile yüz yüze kalmayabilecektir. Böylelikle eylemleri benzer olan hükümlüler arasında farklı disiplin işlemine cevaz veren düzenlemeler ortaya çıkmış olacaktır.

9. Teklifte yer alan Barolar Birliğince avukat tayin edilmesi işlemi de uygulama açısından tereddütler yaratacak şekildedir. Böylesi bir halde, hükümlünün avukat talebinde bulunması, bu talebin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından Barolar Birliğine iletilmesi, Barolar Birliğinin yerel baro ile bağlantı kurması gibi bir yığın işleme gerek duyulacaktır. Kaldı ki, hükümlünün bulunduğu mahal dışından avukat getirilmesinin güçlüğü açıktır. Kaldı ki sanık hakları bakımından esas olan kişinin kendi avukatını kendisinin seçmesidir. Eğer seçme haklarından yoksun ise, şartların varlığı halinde Türkiye Barolar Birliği veya ilgili baronun avukat tayin edebileceği CMK'da düzenlenmiştir. Bu yasadaki koşulların getirilmek istenen düzenleme ile kaldırılması da sanık hakları bakımından hukuka uygun olmayacaktır.

10. Hakkında avukatıyla görüşme kısıtlaması kararı verilen bir hükümlünün, somut hukuki sorun kapsamında avukatla görüşme talebinin ve Barolar Birliğince avukat görevlendirilmesinin dahi, infaz hakiminin kararına bırakılması savunma ve hak arama özgürlüğünün açıkça ihlali anlamına gelmektedir. Örneğin hak düşürücü bir davada taraf olan hükümlü hakkında infaz hakimi avukat tayinini uygun görmez ise, telafisi olanaksız bir durum ortaya çıkmayacak mıdır? O halde avukat tayini infaz hakiminin kararına bırakılmayarak, hakkında süren bir dava olduğunu kanıtlayan hükümlünün talebi üzerine baro tarafından avukat görevlendirmesi yapılması yerinde olacaktır.

11. Maddenin son bölümünde yer alan ve baro tarafından görevlendirilen avukat ile ilgili bölümde; görevli nezaretinde görüşme yapılması, avukatın önceden uyarılması, hukuki sorun dışında görüşme halinde görüşme sonlandırılarak tutanak düzenlenmesi gibi ibareler, sanki her görüşme potansiyel bir suç işleme göstergesi gibi anlamlandırılabilir biçimde kaleme alınmıştır. Amaç kapsamlı bir metin hazırlama kaygısına dayalı olsa da bu ibareler avukatlık mesleğini incitecek anlamlara gelebilir.

2-) Teklifin 2. maddesi ile ilgili karşı oy nedenleri:

Teklifin 2 nci maddesinin a) bendinde geçen "iki güne kadar" ibaresinin "üç güne kadar"; b) bendinde geçen "bir gün" ibaresinin "iki gün" olarak değiştirilmesi, düzenlemenin getiriliş amacına daha uygun düşerdi. Çünkü geleneklerimize göre taziye en az üç gün sürer. Dolayısıyla bu süre boyunca hükümlünün taziyede bulunması insani bir görevin de yerine getirilmesine hizmet edecektir. Bu nedenle iki günlük sürenin kısalığı da dikkate alınarak sürenin üç gün olarak düzenlenmesi teklifin amacına daha fazla hizmet edecektir. Öte yandan yaşamsal bir hastalık nedeniyle hükümlü sadece bir gün yakınlarıyla görüşmesinin sağlanmasının amaca uygun olmadığı nedeniyle iki gün olarak düzenlenmeliydi.

3-) Teklifin 3. maddesine karşı oy nedenleri:

Metnin 3 üncü maddesinde geçen "bir gün" ibaresinin "iki gün" olarak değiştirilmesi daha uygun olacaktı. Çünkü yaşamsal bir hastalık nedeniyle hükümlü sadece bir gün teklifte belirtilen yakınlarıyla görüşmesinin sağlanmasının keza teklifin amacına uygun olmadığı nedeniyle iki gün olarak düzenlenmesi daha doğru olurdu.

4-) Ekonomik gücü olmayan yoksul tutuklu ve hükümlülerin, masraflarının devlet tarafından karşılanması, sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Buna yönelik bir düzenleme olmaması eksikliktir. Ekonomik gücü olan tutuklu ve hükümlüler, kendi masraflarını kendileri ödemeliler, ancak refakat eden devlet görevlilerinin masraflarını devletin karşılaması gerekir.

Yukarıdaki karşı oy yazımız saygıyla sunulur.

Ali Rıza Öztürk

Mersin

Ali İhsan Köktürk

Zonguldak

Dilek Akagün Yılmaz

Uşak

Bülent Tezcan

Aydın

Turgut Dibek

Kırklareli

Ö. Süha Aldan

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

13.12.2004 Tarih ve 5275 Sayılı "Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun"da değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifi hakkındaki muhalefet şerhim aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize saygıyla arz ederim.

Murat Bozlak

Adana

Kanun teklifi açık ve net olarak kamuoyu ve basında dile getirildiği gibi PKK Lideri Abdullah ÖCALAN ve CHP Zonguldak Milletvekili Mehmet HABERAL'a ilişkin olarak hazırlanan, kişiye özel bir kanun teklifidir. Sonradan genele uygulanır hale getirilmesi kanunun çıkışındaki bu özelliği bertaraf etmeyecektir. Bu nedenle kanun teklifi öncelikle Ceza Hukuku'nun temel ilkelerine ve Anayasamızın 10. Maddesine açık aykırılık teşkil etmektedir.

Hükümlü cezaevindeyken yeni bir suç işleyebilir. Yeni bir suçun işlenmesi halinde, bunun yeni bir yargılanma ile karara bağlanması gerekir. Doğaldır ki; yeni yargılama sürecinde de sanık bizzat ve avukatları vasıtası ile kendini savunma hakkına sahip olacaktır. Kanun teklifi ince bir ayarla savunma hakkını önlemeye yönelik olup ceza içinde cezalandırmayı getirmektedir.

Teklifin 1. Maddesinde yer alan "Somut olguların varlığı halinde" ibaresi doğru bir tanımlama olmayıp kötüye kullanılabilecek ve keyfilığe yol açacak bir tanımlamadır.

Madde metnine göre Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, İnfaz Hakiminin kararıyla hükümlünün avukat ve sair kişilerle görüşmesinin 6 aya kadar sınırlandırılabileceği öngörülmektedir. Bu savunmasız, duruşma olmaksızın, yargılamasız bir karardır. Adil yargılanma ilkesine aykırıdır.

Hükümlünün, hüküm giydiği dava nedeni ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde devam eden bir davası var ise, bu davada kendisini savunacak avukat ile görüşmesi yasal hakkıdır. Teklif bu hakkı da ortadan kaldırmakla, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırılık teşkil edecek niteliktedir.

Hükümlünün Türkiye'de başka bir davası var ise, bu kanun teklifi hükümlüyü bu davada da savunmasız bırakacak niteliktedir. Bu durum da savunma hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

Avukat tayini, avukat tutma imkanlarına sahip olmayan kişilere yapılırken, avukat tutma imkanı olana avukat tayini kişinin istediği avukatı tutma özgürlüğünün ihlalidir.

Kanun teklifi avukatlık mesleğini zedeleyici, avukatları potansiyel suçlu gören, töhmet altında bırakan, onur kırıcı bir içeriktedir. Bu durum "Avukatlık Yasası"na aykırıdır.

Tüm bunların yanında kanun teklifi bir bütün itibarı ile toplumsal barışı zedeleyici niteliktedir.

Teklifin 2. ve 3. maddelerinde öngörülen süreler kısa olup, verilen önergeyle PKK Lideri Abdullah ÖCALAN'a bu hakları tanınmamıştır. Bu da "Kişiye Özel Yasa" anlamına gelmekte ve uluslararası sözleşmelere, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmelerine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarına ve Anayasamızın eşitlik ilkelerine tamamen aykırılık teşkil etmektedir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
MEHMET DOĞAN KUBAT'IN TEKLİFİ

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN
İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Hükümlünün, kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine, infaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar sınırlama getirilebilir. Cumhuriyet başsavcılığının veya hükümlünün talebi üzerine bu karar kaldırılabilir veya sınırlama süresi kısaltılabilir. Sınırlama kararının verilmesi hâlinde, somut bir hukukî sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde, sınırlama kararını veren hâkimin kararı üzerine, Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir avukatın hükümlü ile görevli nezaretinde görüşme yapması sağlanabilir. Görüşmenin, hukukî yardım amacı dışında yapıldığının hazır bulunan görevli tarafından tespit edilmesi hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ile verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre şikâyet ve itiraz edilebilir."

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN
İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Hükümlünün, kendisiyle görüşme yapan kişiler aracılığıyla bir suç örgütünün faaliyetlerine yön verdiği hususunda somut olguların varlığı hâlinde, Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, infaz hâkimi kararıyla avukat ve sair kişilerle görüşmesine altı aya kadar sınırlama getirilebilir. Cumhuriyet Başsavcılığının veya hükümlünün talebi üzerine bu karar kaldırılabilir veya sınırlama süresi kısaltılabilir. Sınırlama kararının verilmesi hâlinde, somut hukukî sorunla ilgili olarak görüşme yapılmasına ihtiyaç olduğu gerekçesiyle talepte bulunulduğu takdirde, sınırlama kararını veren hâkimin kararı üzerine, Türkiye Barolar Birliğinin görevlendireceği bir avukatın hükümlü ile görevli nezaretinde görüşme yapması sağlanabilir. Görüşmenin, hukukî yardım amacı dışında yapıldığının hazır bulunan görevli tarafından tespit edilmesi hâlinde, görüşmeye derhal son verilerek, bu husus gerekçesiyle birlikte tutanağa bağlanır. Görüşme başlamadan önce, taraflar bu hususta uyarılır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ile verilen kararlara karşı 4675 sayılı Kanuna göre şikâyet ve itiraz edilebilir. Bu fıkra hükümüne göre görevlendirilen avukata, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 13 üncü maddesine göre ücret ödenir."

(İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın Teklifi)

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dahil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle hasta ziyareti için yol süresi dışında bir gün,

izin verilebilir. İzin verilen hükümlünün, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceği, izin veren merci tarafından belirlenir."

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunduğu sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda tutuklu, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, dış güvenlik görevlisinin

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- 5275 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Bu Kanunun 25 inci maddesi kapsamına girenler hariç, yüksek güvenlikli ceza infaz kurumunda bulunanlar da dâhil olmak üzere, güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla tehlikeli olmayan hükümlünün, dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet Başsavcısının onayıyla;

a) İkinci derece dahil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü nedeniyle cenazesine katılması için yol süresi dışında iki güne kadar,

b) Sağlık Kurulu raporu ile belgelendirilmesi şartıyla ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunması nedeniyle bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla yol süresi dışında bir güne kadar,

izin verilebilir. Hükümlü, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, bulunduğu yer ceza infaz kurumunda, bulunmaması hâlinde kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalır. Yurtdışına çıkmasını gerektirmesi durumunda hükümlüye, bu fıkra gereğince izin verilemez."

MADDE 3- 5275 sayılı Kanunun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(3) Ana, baba, eş, kardeş, çocuk ile eşin anne veya babasından birinin yaşamsal tehlike oluşturacak önemli ve ağır hastalık hallerinin bulunduğu sağlık kurulu raporu ile belgelendirilmesi durumunda tutuklu, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, dış güvenlik

(İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat'ın Teklifi)

refakatinde yol süresi dışında hasta ziyareti için bir gün izin verilebilir. Bu izin, yukarıda sayılanların her biri için bir defaya mahsus olmak üzere verilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklunun, gece vaktini infaz kurumları da dahil olmak üzere nerede geçireceği, izin veren merci tarafından belirlenir."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

görevlisinin refakatinde yol süresi dışında, bunlardan her biri için bir defaya mahsus olmak üzere hasta ziyareti amacıyla bir güne kadar izin verilebilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkraya göre izin verilen tutuklu, izin süresi içinde gece konaklaması gerektiği takdirde, bulunduğu yer ceza infaz kurumunda, bulunmaması halinde kolluk tarafından güvenli görülen yerde kalır. Yurtdışına çıkmasını gerektirmesi durumunda tutukluya, bu fıkra gereğince izin verilemez."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

